

ЗАТВЕРДЖУЮ

проректор з наукової роботи

Західноукраїнського

національного університету

Микола ДИВАК

(підпис)

2026 р.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Флиса Віктора Романовича на тему «Планування та техніко-економічне обґрунтування ефективності використання матеріальних ресурсів», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент»

ВИТЯГ

із протоколу засідання фахового семінару кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу Західноукраїнського національного університету від 9 червня 2026 р., протокол № 21

ПРИСУТНІ: в. о. завідувача кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, д-р екон. наук, професор **Руслан АВГУСТИН**; професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, д-р екон. наук, професор **Алла ВАСІНА**; професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, д-р екон. наук, професор **Тетяна ЖЕЛЮК**; професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, д-р екон. наук, професор **Аліна ЖУКОВСЬКА**; професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, д-р екон. наук, професор **Алла МЕЛЬНИК**; професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, д-р екон. наук, професор

Петро МИКИТЮК; професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, д-р екон. наук, професор **Григорій МОНАСТИРСЬКИЙ**; професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, д-р екон. наук, професор **Михайло ШКІЛЬНЯК**, д-р екон. наук, професор, директор навчально-наукового інституту інноватики, природокористування та інфраструктури Західноукраїнського національного університету **Василь БРИЧ**; канд. екон. наук, професор **Євген КАЧАН**; доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, канд. екон. наук, доцент **Юрій БОГАЧ**; доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, канд. екон. наук, доцент **Галина БАБ'ЯК**; доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, канд. екон. наук, доцент **Ірина ДЕМКІВ**; доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, канд. екон. наук, доцент **Олена ДУДКІНА**; доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, канд. екон. наук, доцент **Ольга ДЯКІВ**; доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, канд. екон. наук, доцент **Наталія КОТИС**; доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, канд. екон. наук, д-р екон. наук, доцент **Наталія КРИВОКУЛЬСЬКА**; доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, канд. екон. наук, доцент **Жанна КРИСЬКО**; доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, канд. екон. наук, доцент **Лідія КРУП'ЯК**; доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, д-р філософії, доцент **Юлія МИКИТЮК**; доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, канд. екон. наук, доцент **Олександра ОВСЯНЮК-БЕРДАДІНА**; доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, канд. екон. наук, доцент **Тамара ПОПОВИЧ**; доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, канд. екон. наук, доцент **Світлана ПРОХОРОВСЬКА**; доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, канд. екон. наук,

Ірина СМАЧИЛО; доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, канд. екон. наук, доцент **Інна ЧИКАЛО**.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

Обговорення дисертаційної роботи Флиса Віктора Романовича на тему «Планування та техніко-економічне обґрунтування ефективності використання матеріальних ресурсів», подану на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент» щодо її рекомендації для захисту.

СЛУХАЛИ:

1. Доповідь дисертанта Флиса Віктора Романовича про результати дисертаційного дослідження тему «Планування та техніко-економічне обґрунтування ефективності використання матеріальних ресурсів», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Флис В. Р. доповів про основні положення дисертаційної роботи, наукову новизну, отримані теоретичні і практичні результати дослідження, які виносяться на захист та їх апробацію.

2. До дисертанта були поставлені 16 запитань, на які здобувач дав вичерпні відповіді. Зокрема:

Д-р екон. наук, професор Алла МЕЛЬНИК:

Як Ви визначаєте економічну сутність матеріальних ресурсів?

Д-р екон. наук, професор Аліна ЖУКОВСЬКА.:

Чому проблема ефективного використання матеріальних ресурсів є актуальною для України?

Д-р екон. наук, професор Михайло ШКІЛЬНЯК:

Для чого була розроблена матриця «Динаміка–Перевага»?

Канд. екон. наук, доцент Юрій БОГАЧ:

Які основні напрями підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів Ви запропонували?

Д-р екон. наук, професор Григорій МОНАСТИРСЬКИЙ:

У чому полягає наукова новизна запропонованої Вами системи оцінювання ефективності використання матеріальних ресурсів?

Канд. екон. наук, професор Євген КАЧАН:

1. Яка питома вага матеріальних затрат у собівартості виробництва цементу?

2. Яка сировинна база використовується для виробництва цементу?

Д-р екон. наук, професор Алла ВАСІНА:

У чому полягає Ваше удосконалення класифікації матеріальних ресурсів?

Д-р екон. наук, професор Василь БРИЧ:

Які саме українські науковці досліджували цю проблематику?

Канд. екон. наук, доцент Олена ДУДКІНА:

Які напрями впровадження результатів дослідження визначені у дисертації?

Д-р екон. наук, професор Тетяна ЖЕЛЮК:

У чому полягають відмінності запропонованого підходу від існуючих?

Канд. екон. наук, доцент Тамара ПОПОВИЧ:

Які методичні підходи покладено в основу дослідження?

Канд. екон. наук, доцент Лідія КРУ'ПЯК:

Яким чином результати дисертаційного дослідження можуть бути використані в науковій діяльності?

Канд. екон. наук, доцент Інна ЧИКАЛО:

Які методи оцінювання ефективності використання матеріальних ресурсів розглянуто?

Д-р екон. наук, доцент Наталія КРИВОКУЛЬСЬКА:

Яким чином результати дисертаційного дослідження можуть бути використані в науковій діяльності?

Канд. екон. наук, доцент Наталія КОТИС:

Які методи дослідження використано у дисертаційній роботі?

3. ВИСНОВОК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА:

Доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу Західноукраїнського національного університету Петро МИКИТЮК (науковий керівник), зазначив що здобувачем Флисом Віктором Романовичем повністю виконано освітньо-наукову програму за третім освітнім рівнем доктора філософії PhD зі спеціальності 073 «Менеджмент», про що свідчить академічна довідка аспірантури. Дисертація Флиса Віктора Романовича була подана на кафедру 02.06.2026 року.

У висновку наукового керівника було зазначено, що дисертаційна робота є самостійно виконаним, завершеним науковим дослідженням, що відповідає затвердженій Вченою радою темі (протокол № 3 від 09.11.2022 р.) та поставленій меті, характеризується єдністю змісту, науковістю та логікою викладу матеріалу, широким застосуванням загальнонаукових та конкретних методів дослідження.

У своєму виступі науковий керівник наголосив, що актуальність дисертаційної роботи зумовлена зростанням ролі матеріальних ресурсів у забезпеченні конкурентоспроможності промислових підприємств, необхідністю їх раціонального використання в умовах обмеженості ресурсної бази, посиленням впливу зовнішніх ризиків на виробничу діяльність та потребою підвищення ефективності управлінських рішень щодо ресурсозабезпечення підприємств.

У процесі написання дисертаційної роботи автор використав комплексний підхід, який ґрунтується на положеннях економічної теорії, виробничого менеджменту, ресурсного менеджменту, стратегічного управління та економічного аналізу. Аспіранту вдалося поглибити теоретичні засади планування та ефективного використання матеріальних ресурсів на промислових підприємствах; узагальнити наукові підходи до визначення сутності, структури та ролі матеріальних ресурсів у забезпеченні результативності виробничої діяльності; систематизувати фактори впливу на ефективність їх використання та дослідити сучасні підходи до планування ресурсного забезпечення підприємств.

Водночас Флис Віктор Романович здійснив ґрунтовний аналіз сучасного стану використання матеріальних ресурсів на підприємствах цементної промисловості України; оцінив тенденції ресурсоспоживання, визначив резерви зниження матеріаломісткості виробництва та підвищення рівня ресурсної віддачі. Значущим результатом дослідження автора є розроблення теоретико-методичних підходів до планування матеріальних ресурсів, удосконалення методичних засад техніко-економічного обґрунтування ефективності їх використання, а також формування науково-практичних рекомендацій щодо підвищення результативності управління матеріальними ресурсами на промислових підприємствах. Важливе значення має здійснене автором прогнозування перспектив розвитку ресурсозберігаючих технологій та обґрунтування напрямів підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів в умовах сучасних економічних викликів.

Науковий керівник зазначив, що практична цінність дисертації полягає у розробленні рекомендацій щодо вдосконалення процесів планування, нормування та контролю використання матеріальних ресурсів на підприємствах. Запропоновані в роботі підходи можуть бути використані керівниками та фахівцями промислових підприємств цементної галузі для підвищення ефективності виробництва, зниження матеріальних витрат, оптимізації ресурсних потоків, удосконалення системи управління запасами та забезпечення сталого розвитку підприємств.

Дисертаційна робота за змістом і структурою є цілісним логічним дослідженням, яке не містить методологічних суперечностей. Положення, що виносяться на захист, свідчать про комплексність і системність проведеного наукового дослідження. Наукові положення, висновки та рекомендації дисертації мають високий рівень наукової новизни, теоретичної обґрунтованості та практичної значущості й є результатом глибокого аналізу вітчизняних і зарубіжних наукових праць, нормативно-правових документів, статистичних даних та матеріалів діяльності підприємств цементної промисловості. Отримані

автором результати пройшли апробацію та доведені до рівня конкретних методичних і практичних рекомендацій, що спрямовані на підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів, удосконалення процесів їх планування та економічного обґрунтування, а також використані для розвитку навчально-методичного забезпечення освітніх компонент у Західноукраїнському національному університеті.

Дисертаційна робота Флиса Віктора Романовича на тему «Планування та техніко-економічне обґрунтування ефективності використання матеріальних ресурсів підприємства» є завершеним, самостійним дослідженням, яке містить нові результати, що мають наукове та прикладне значення. Основні положення дисертаційної роботи висвітлені в опублікованих працях автора. Внесок дисертанта в колективно опубліковані праці конкретизовано у переліку публікацій.

Науковий керівник вважає, що з врахуванням успішного виконання Флисом Віктором Романовичем індивідуального навчального плану, індивідуального плану наукової роботи, досягнення результатів навчання за відповідною освітньо-науковою програмою та завершенням написання дисертації, яка відповідає встановленим вимогам до дисертацій докторів філософії, дисертація на тему «Планування та техніко-економічне обґрунтування ефективності використання матеріальних ресурсів підприємства» може бути рекомендована до подальшого захисту в разовій спеціалізованій вченій раді для здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент».

4. ВИСТУПИЛИ:

Доктор економічних наук, професор, директор навчально-наукового інституту інноватики, природокористування та інфраструктури Західноукраїнського національного університету Василь Ярославович БРИЧ (рецензент), Рецензент зазначив, що особливої значущості досліджувана проблематика набуває в умовах зростання вартості матеріально-сировинних

ресурсів, посилення ресурсних обмежень, необхідності забезпечення економії виробничих витрат та підвищення конкурентоспроможності підприємств. Сучасні виклики господарювання зумовлюють потребу у вдосконаленні систем планування матеріальних ресурсів, впровадженні ресурсозберігаючих технологій та розробленні дієвих механізмів техніко-економічного обґрунтування управлінських рішень щодо їх використання. У зв'язку з цим ефективне управління матеріальними ресурсами стає одним із ключових чинників забезпечення стабільного функціонування та розвитку підприємств.

Рецензент позитивно оцінив теоретико-методичний рівень дослідження, відзначив актуальність теми, наукове та практичне значення отриманих результатів, які повною мірою відображають основні положення та зміст дисертаційної роботи, участь здобувача у виконанні науково-дослідних робіт Західноукраїнського національного університету, а також впровадження результатів дослідження у практичну діяльність підприємств і освітній процес, що підтверджено відповідними довідками.

Структура роботи є логічно побудованою та узгодженою з метою і завданнями дослідження, що забезпечує послідовність викладу матеріалу та внутрішню цілісність наукового дослідження. Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечується використанням комплексу сучасних методів дослідження, серед яких застосовано системний, процесний та комплексний підходи, економіко-статистичні, аналітичні та порівняльні методи, методи факторного аналізу, економіко-математичного моделювання, прогнозування та техніко-економічного обґрунтування, що дало змогу всебічно дослідити процеси планування та оцінювання ефективності використання матеріальних ресурсів підприємств.

Теоретичне значення отриманих результатів полягає у подальшому розвитку теоретико-методичних засад планування та техніко-економічного обґрунтування ефективності використання матеріальних ресурсів підприємств. Водночас практичне значення отриманих результатів полягає у можливості

використання запропонованих методичних підходів та рекомендацій для вдосконалення системи управління матеріальними ресурсами, оптимізації матеріальних витрат, підвищення рівня ресурсовіддачі та забезпечення зростання ефективності виробничої діяльності підприємств. Запропоновані рекомендації можуть бути використані для обґрунтування управлінських рішень у сфері ресурсозабезпечення, формування раціональної політики використання матеріальних ресурсів та підвищення економічної результативності господарської діяльності підприємств.

Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу, її наукову новизну, теоретичну та практичну цінність, рецензент відзначив, що дисертаційна робота Флиса В. Р. містить окремі дискусійні положення, які потребують додаткової аргументації або пояснення здобувача під час прилюдного захисту:

1. У першому розділі дисертації автором удосконалено концептуальний підхід до планування та техніко-економічного обґрунтування ефективності використання матеріальних ресурсів шляхом інтеграції планових, аналітичних та прогнозних процедур у єдиний управлінський цикл. Запропонований підхід є науково обґрунтованим та становить значний інтерес для розвитку теорії менеджменту ресурсів.

Разом із тим у роботі недостатньо деталізовано механізм взаємодії окремих елементів запропонованої концепції. Зокрема, потребують додаткового обґрунтування питання інформаційного забезпечення процесу планування, порядку формування системи показників та методики оцінювання впливу зовнішніх факторів на ефективність використання матеріальних ресурсів. Доцільним було б розробити формалізовану модель функціонування запропонованої системи із визначенням взаємозв'язків між її складовими та кількісним описом впливу ключових факторів на результативність управління матеріальними ресурсами.

2. У другому розділі дисертаційної роботи проведено комплексний аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів на підприємствах цементної

промисловості України та здійснено оцінювання тенденцій їх ресурсоспоживання.

Водночас аналітична частина дослідження переважно зосереджена на вивченні абсолютних і відносних показників ефективності використання матеріальних ресурсів. На нашу думку, більш ґрунтовне обґрунтування висновків могло б бути забезпечене шляхом застосування економетричних методів дослідження, які дозволили б кількісно оцінити силу впливу окремих виробничих, технологічних та організаційних факторів на зміну рівня матеріаломісткості продукції та матеріаловіддачі. Крім того, доцільним було б здійснити міжгалузеве порівняння отриманих результатів з аналогічними показниками інших матеріаломістких галузей промисловості, що дозволило б більш об'єктивно оцінити конкурентні позиції досліджуваних підприємств у контексті ресурсної ефективності.

3. У третьому розділі дисертації запропоновано низку практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів підприємств на основі удосконалення системи планування та техніко-економічного обґрунтування.

Однак окремі рекомендації мають переважно концептуальний характер і недостатньо супроводжуються розрахунками очікуваного економічного ефекту від їх впровадження. Зокрема, потребують додаткового обґрунтування питання визначення рівня економії матеріальних ресурсів, зміни показників матеріаломісткості продукції та оцінювання термінів окупності запропонованих заходів. Подання відповідних економічних розрахунків дозволило б посилити практичну значущість запропонованих рекомендацій та підвищити рівень їх прикладної цінності для промислових підприємств.

Висловлені зауваження та дискусійні положення мають переважно уточнювальний характер, спрямовані на подальше вдосконалення окремих методичних і прикладних аспектів дослідження та не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи.

Рецензент зазначив, що дисертаційна робота Флиса Віктора Романовича на тему «Планування та техніко-економічне обґрунтування ефективності використання матеріальних ресурсів підприємства» є завершеною самостійною працею, містить науково обґрунтовані та практично значимі результати. Робота відповідає галузі знань 07 «Управління та адміністрування» й спеціальності 073 «Менеджмент», вимогам Постанови Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р. «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» та вимогам Наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31.05.2019)» та може бути рекомендована до розгляду у разовій спеціалізованій вченій раді ЗУНУ на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу Західноукраїнського національного університету Желюк Тетяна Леонтіївна (рецензент), яка вказала, що представлена дисертація Флиса Віктора Романовича на тему «Планування та техніко-економічне обґрунтування ефективності використання матеріальних ресурсів підприємства» є надзвичайно актуальною для сучасної економіки України. В умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення промислові підприємства стикаються з логістичними обмеженнями, дефіцитом сировини та зростанням витрат. Оптимізація використання матеріальних ресурсів є ключовим чинником зниження собівартості продукції та збереження фінансової стійкості. Особливо гостро це питання стосується цементної промисловості, яка є базовою для відновлення інфраструктури та має високу матеріаломісткість виробництва.

Попри загальну високу оцінку роботи рецензент наголосила, що в роботі мають місце окремі дискусійні питання і положення, серед яких:

1. У тексті бажано детальніше розкрити специфіку цифровізації процесів управління матеріальними ресурсами за допомогою сучасних ERP-систем.

2. Автор детально описує управління корисними та умовно корисними відходами. Проте варто було б більше уваги приділити економічним механізмам стимулювання утилізації саме некорисних відходів цементного виробництва.

3. У межах факторного аналізу за методом пайової динаміки доцільно було б надати чіткіші рекомендації щодо адаптації моделей у випадку різких стрибків інфляції та нестабільності цін на енергоносії. Є зауваження до оформлення. У висновках до розділів вказати посилання на праці автора зі списку літератури де відображені основні результати дослідження за конкретним розділом. Під таблицями вказати посилання на літературні джерела, на підставі яких проводилося узагальнення інформації наукового характеру

Дисертаційна робота Флиса В. Р. на тему «Планування та техніко-економічне обґрунтування ефективності використання матеріальних ресурсів підприємства» є завершеним самостійним науковим дослідженням. Вона містить нові науково обґрунтовані результати, що розв'язують важливе завдання у сфері менеджменту. Робота відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 року «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій» (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31.05.2019)», Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 року № 44 (зі змінами від 21.03.2022р. № 341)).

Враховуючи вищезазначене, це дає підстави рекомендувати дисертацію Флиса Віктора Романовича на тему «Планування та техніко-економічне обґрунтування ефективності використання матеріальних ресурсів підприємства» до розгляду у разовій спеціалізованій вченій раді ЗУНУ на здобуття наукового

ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент» галузі знань 07 – управління і адміністрування.

Кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу Західноукраїнського національного університету Крисько Жанна Леонідівна (рецензент), у своєму виступі наголосила на актуальності теми дисертації, своєчасності та вагомому значенні як для розвитку теорії менеджменту, так і для практики управління промисловими підприємствами. В умовах воєнного стану та майбутньої повоєнної відбудови України проблема раціонального використання ресурсного потенціалу стає особливо актуальною, тому що від ефективності управління матеріальними ресурсами залежить здатність підприємств забезпечувати безперервність виробничих процесів та адаптуватися до нових викликів розвитку. Особливої ваги ця проблематика набуває для підприємств цементної промисловості, діяльність яких характеризується високою матеріаломісткістю виробництва, що зумовлює необхідність удосконалення планування та техніко-економічного обґрунтування ефективності використання матеріальних ресурсів.

Трансформаційні процеси в національній економіці супроводжуються посиленням конкуренції, зростанням вартості ресурсів, нестабільністю зовнішнього середовища та необхідністю технологічної модернізації виробництва. За таких умов підвищується роль ефективного використання матеріальних ресурсів, оскільки саме вони значною мірою визначають рівень витрат, конкурентоспроможність і фінансову стійкість підприємств.

У дисертаційній роботі Флиса В. Р. комплексно досліджено теоретичні, методичні та прикладні аспекти управління матеріальними ресурсами підприємства. Тема дисертації повною мірою пов'язана із науковими темами, що виконуються у межах науково-дослідних робіт Західноукраїнського національного університету, а саме у межах науково-дослідних тем: «Менеджмент та публічне управління в умовах трансформацій» (державний реєстраційний номер 0123U103562), «Моделі управління інвестиційно-

інноваційною діяльністю підприємств у кризових та післякризових умовах» (державний реєстраційний номер 0126U003631).

Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу Флиса Віктора Романовича, її теоретичну обґрунтованість, практичну спрямованість та отримані наукові результати, доцільно висловити окремі зауваження та дискусійні положення.

1. У підрозділі 1.1 «Економічна сутність та класифікація матеріальних ресурсів у системі управління підприємством» автором здійснено ґрунтовне узагальнення наукових підходів до визначення поняття матеріальних ресурсів та запропоновано розширення їх класифікаційних ознак (с. 30).

Водночас запропонована класифікація має переважно концептуальний характер і недостатньо формалізована в частині її подальшого використання для оцінювання ефективності використання матеріальних ресурсів. Зокрема, у роботі не повною мірою розкрито механізм практичного застосування нових класифікаційних ознак під час формування системи показників ресурсоефективності та прийняття управлінських рішень. У зв'язку з цим доцільним було б розробити методика оцінювання ефективності використання матеріальних ресурсів за запропонованими класифікаційними групами; показати вплив окремих класифікаційних ознак на результати ресурсного планування; апробувати запропонований підхід на матеріалах досліджуваних підприємств. Це дозволило б посилити прикладну цінність запропонованої класифікації та розширити можливості її використання в системі менеджменту підприємства.

2. У другому розділі дисертації автором сформовано концептуальний підхід до оцінювання ефективності використання матеріальних ресурсів та запропоновано розвиток факторного аналізу через застосування методу пайової динаміки (с. 136-138). Разом із тим у роботі доцільно було б більш детально представити результати порівняння цього методу з іншими сучасними підходами факторного аналізу, які застосовуються у вітчизняній та міжнародній практиці економічних досліджень. Зокрема, додаткової аргументації потребує питання щодо переваг запропонованого підходу порівняно з індексними, регресійними та

економетричними моделями оцінювання впливу факторів на ефективність використання ресурсів. Такий порівняльний аналіз дозволив би більш переконливо обґрунтувати наукову новизну та універсальність запропонованого інструментарію.

3. У підрозділі 3.1 дисертації значну увагу приділено оцінюванню забезпеченості підприємств матеріальними ресурсами, нормуванню запасів та використанню сучасних моделей управління запасами, зокрема EOQ, ABC-аналізу та XYZ-аналізу (с. 160-161). Позитивно оцінюючи запропоновані підходи, варто відзначити, що більшість рекомендацій сформульовано для умов відносно стабільного функціонування систем постачання. Водночас сучасні умови господарювання характеризуються високим рівнем невизначеності, що особливо актуально для українських промислових підприємств. У зв'язку з цим доцільним було б розглянути сценарні підходи до формування запасів, врахувати ризики порушення логістичних ланцюгів та розробити рекомендації щодо управління запасами в умовах кризових ситуацій. Реалізація зазначених пропозицій підвищила б практичну цінність запропонованих рекомендацій для сучасних умов господарювання.

Загалом, вищезазначені зауваження не применшують наукової та практичної цінності результатів дослідження і не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота Флиса В. Р. за своїм змістом відповідає спеціальності 073 «Менеджмент», вимогам Постанови Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р. «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» та вимогам Наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31.05.2019)» та може бути рекомендована до розгляду у разовій спеціалізованій вченій раді ЗУНУ на

здобуття Флисом В.Р. ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу Західноукраїнського національного університету Демків Ірина Олегівна (рецензент), зазначила, що тема проведеного дослідження є своєчасною та актуальною, зумовлена необхідністю підвищення ефективності діяльності підприємств в умовах нестабільного економічного середовища, воєнних викликів, зростання вартості сировини та порушення логістичних ланцюгів постачання. У сучасних умовах матеріальні ресурси становлять значну частку виробничих витрат, тому раціональне їх використання безпосередньо впливає на собівартість продукції, фінансові результати та конкурентоспроможність підприємств. Особливої ваги набуває науково обґрунтоване планування потреби в матеріальних ресурсах і техніко-економічне оцінювання ефективності їх використання, що дозволяє виявляти резерви ресурсозбереження, оптимізувати витрати та забезпечувати стійкий розвиток підприємств. У зв'язку з цим обрана тема є актуальною та має важливе теоретичне і практичне значення.

Позитивною стороною дослідження є удосконалення науково-методичних підходів до класифікації матеріальних ресурсів та управління ними в умовах модернізації економіки та розширено систему класифікаційних ознак шляхом виділення рівня інноваційності ресурсів, можливості їх заміщення, ступеня стратегічної важливості, придатності до повторного використання, характеру попиту та особливостей цільового призначення.

Заслуговує на увагу розроблений автором концептуальний підхід до оцінювання ефективності використання матеріальних ресурсів промислових підприємств, який базується на комплексному врахуванні економічних, технічних та організаційних чинників ресурсоспоживання. Важливим науковим здобутком автора є розроблений організаційно-управлінський механізм підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів промислових

підприємств, який базується на комплексному поєднанні функцій планування, аналізування, контролювання, регулювання та прогнозування ресурсних процесів. Щодо елементів наукової новизни, то можна в повній мірі погодитися з тими елементами, які висвітлені у вступі до дисертації, і також погоджуюсь з тими елементами наукової новизни, на яких наголошувалися вже рецензенти. Крім суто наукового, також високим є і практичне значення отриманих результатів. Вони полягають в тому, що ці результати апробовані і доведені до рівня конкретних методичних і практичних рекомендацій, що підтверджується довідками про впровадження.

У цілому дисертаційна робота Флиса В.Р. виконана на належному науковому рівні. Однак як і кожна наукова праця, дисертація містить дискусійні положення, що потребують додаткового обґрунтування, та щодо яких можна висловити певні міркування, які можуть бути враховані дисертантом у подальшій науковій роботі, а саме:

1. Вагомою складовою дисертації є обґрунтування напрямів підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів в умовах воєнного стану та майбутнього післявоєнного відновлення економіки України. Проте сучасні виклики функціонування підприємств пов'язані не лише з проблемами ресурсного забезпечення, а й з високим рівнем ризиків, які супроводжують виробничу діяльність. Йдеться про ризики порушення логістичних ланцюгів, нестабільність постачання сировини, коливання цін на енергоресурси, ризики втрати виробничих потужностей та кадрового потенціалу. На наш погляд, доцільним було б більш детально розкрити ризик-орієнтований підхід до планування матеріальних ресурсів та оцінювання ефективності їх використання, оскільки саме ця проблематика набуває особливої актуальності в умовах нестабільного зовнішнього середовища.

2. Дослідження виконано на прикладі підприємств цементної промисловості, що є цілком виправданим з огляду на високий рівень матеріаломісткості виробництва у цій галузі. Водночас окремої уваги потребує

питання галузевої адаптивності запропонованих методичних підходів. У роботі лише частково розкрито можливості їх використання на підприємствах інших секторів економіки. Більш ґрунтовне висвітлення механізмів адаптації запропонованих інструментів до особливостей різних галузей дозволило б суттєво розширити сферу практичного застосування отриманих результатів.

3. У роботі значна увага приділена питанням ресурсозбереження та підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів, однак недостатньо повно висвітлено сучасні концепції циркулярної економіки та управління відповідно до ESG-принципів. У світовій практиці управління підприємствами дедалі більшого значення набувають підходи, спрямовані не лише на зниження витрат ресурсів, а й на забезпечення екологічної сталості виробництва, повторне використання ресурсів, мінімізацію відходів та інтеграцію принципів сталого розвитку у систему корпоративного управління. Більш глибоке врахування зазначених підходів могло б підсилити стратегічний характер дослідження та забезпечити його відповідність сучасним тенденціям розвитку менеджменту.

Разом з цим, наведені міркування не впливають на загальний позитивний висновок щодо виконаної роботи та не применшують наукової цінності рецензованого дослідження.

Дисертаційна робота Флиса В. Р. виконана на високому теоретичному рівні, матеріал дисертації викладено в логічній послідовності, всі висновки отримали необхідну і достатню теоретичну аргументацію та є методологічно обґрунтованими. За своїм змістом і загальною спрямованістю дисертація Флиса В.Р. є самостійною завершеною роботою, яка може бути рекомендована до розгляду у разовій спеціалізованій вченій раді ЗУНУ на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент» галузі знань 07 – управління і адміністрування.

Кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу Західноукраїнського національного університету

Смачило Ірина Ігорівна (рецензент), наголосила, що дисертаційна робота на тему «Планування та техніко-економічне обґрунтування ефективності використання матеріальних ресурсів підприємства» виконана на актуальну тему, адже сучасний розвиток національної економіки відбувається в умовах посилення глобальної конкуренції, нестабільності ринкового середовища, прискорення технологічних змін та зростання вимог до ефективності функціонування суб'єктів господарювання. За таких умов одним із ключових чинників забезпечення конкурентоспроможності підприємств стає раціональне використання ресурсного потенціалу, важливе місце в структурі якого займають матеріальні ресурси. Саме вони формують основу виробничого процесу, забезпечують безперервність господарської діяльності та значною мірою визначають рівень виробничих витрат, собівартість продукції, прибутковість і фінансову стійкість підприємств.

Особливо гостро зазначені проблеми проявляються в діяльності підприємств матеріаломістких галузей промисловості, де частка матеріальних витрат у структурі собівартості продукції є визначальною. Насамперед це стосується підприємств цементної промисловості, виробнича діяльність яких безпосередньо залежить від стабільності забезпечення сировинними, паливними та енергетичними ресурсами.

У сучасних умовах господарювання суттєво змінюються вимоги до системи управління матеріальними ресурсами. Якщо раніше основна увага приділялася забезпеченню виробництва необхідними ресурсами, то сьогодні пріоритетного значення набувають питання планування потреби в ресурсах, оптимізації їх структури, прогнозування обсягів використання, нормування матеріальних витрат, оцінювання результативності ресурсоспоживання та виявлення резервів підвищення ефективності виробництва. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває вдосконалення методичних підходів до планування використання матеріальних ресурсів, які мають забезпечувати узгодження виробничих можливостей підприємства з його стратегічними цілями розвитку.

Дисертація Флиса В. Р. за структурою та змістом є логічною, цілісною та повною мірою відповідає поставленій меті й визначеним завданням дослідження. Наукові положення, висновки й рекомендації, сформульовані в дисертаційній роботі, характеризуються належним рівнем обґрунтованості та достовірності. Це аргументовано підтверджується глибоким та критичним аналізуванням фундаментальних наукових праць щодо проблем ефективного використання матеріальних ресурсів підприємств, що є одним із традиційних і водночас актуальних напрямів економічної науки, оскільки рівень забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами та результативність їх використання безпосередньо впливають на конкурентоспроможність, виробничу ефективність, фінансову стійкість і довгострокові перспективи розвитку суб'єктів господарювання.

Одержані результати дисертаційної роботи характеризуються науковою новизною, придатні для подальшого удосконалення існуючих і розроблення нових теоретико-методичних положень й прикладних аспектів вирішення питань планування та техніко-економічного обґрунтування ефективності використання матеріальних ресурсів підприємств.

Рецензент відзначив практичну цінність дисертаційної роботи, яка полягає у можливості використання розроблених методичних положень та науково-практичних рекомендацій у діяльності промислових підприємств для вдосконалення системи планування матеріальних ресурсів, підвищення обґрунтованості техніко-економічних розрахунків, оптимізації структури матеріальних витрат та забезпечення раціонального використання сировинних ресурсів. Запропоновані підходи створюють підґрунтя для підвищення ефективності виробництва, зміцнення економічної стійкості підприємств і формування довгострокових конкурентних переваг. Водночас, результати дослідження автора характеризуються положеннями, деякі з яких носять дискусійний характер, а саме:

Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу, її наукову новизну, теоретичну

та практичну цінність загалом, поряд із зазначеними вище вагомими результатами слід наголосити, що в роботі мають місце окремі положення, які є дискусійними та потребують обговорення.

1. Узгодити назву рис. 1.4 ст. 56 із текстовим матеріалом, поданим перед цим рисунком.

2. На рис. 3.2 ст. 188 зазначено етапність формування матеріаломісткості. Доцільно було б перейменувати його назву із механізму управління ефективністю використання матеріальних ресурсів на ПрАТ «Івано-Франківськцемент», наприклад, на етапи формування матеріаломісткості.

3. Оскільки автором у третьому розділі лише описово подано запропонований механізм управління ефективністю використання матеріальних ресурсів на цементних підприємствах (ПрАТ «Івано-Франківськцемент» та АТ «Подільський цемент»), який включає чотири взаємопов'язані блоки: факторний вплив, організаційно-управлінську систему, інструменти регулювання та результативний ефект доцільно було б зобразити його ілюстративно. Це відповідно б підсилило візуально даний розділ.

Незважаючи на дискусійний характер окремих авторських наукових підходів, результати дослідження мають наукову новизну, відповідають вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня, а сама робота демонструє належний рівень наукової зрілості здобувача.

Дисертація Флиса Віктора Романовича на тему: «Планування та техніко-економічне обґрунтування ефективності використання матеріальних ресурсів підприємства», є завершеним, самостійним науковим дослідженням, яке характеризується високим теоретико-методологічним рівнем, науковою та практичною значимістю вирішення поставлених завдань, апробацією отриманих висновків та пропозицій, є належно оформленим, відповідає принципам академічної доброчесності, вимогам спеціальності 073 – Менеджмент та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про

присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44. Робота може бути рекомендована до розгляду у разовій спеціалізованій вченій раді ЗУНУ на здобуття Флисом В.Р. наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент».

В обговоренні дисертаційної роботи взяли також участь: д-р екон. наук, професор Алла МЕЛЬНИК; канд. екон. наук, професор Євген КАЧАН; канд. екон. наук, доцент Наталія КОТИС; канд. екон. наук, доцент Інна СМАЧИЛО, які відмітили наукову та практичну значимість проведеного дослідження.

У своїх виступах члени кафедри зазначили, що дисертаційна робота Флиса Віктора Романовича на тему «Планування та техніко-економічне обґрунтування ефективності використання матеріальних ресурсів підприємства» виконана на актуальну тему. Учасники обговорення відмітили теоретичну і практичну цінність результатів проведеного дослідження. Дана праця відзначається необхідним рівнем наукової новизни, при цьому всі положення, представлені автором, розроблені самостійно та є достатньою мірою обґрунтованими. Наукові досягнення здобувача апробовані на всеукраїнських науково-практичних конференціях, опубліковані у фахових виданнях та доведені до рівня практичного використання, що підтверджено відповідними довідками про впровадження результатів дослідження.

На підставі результатів обговорення присутні на засіданні

ПОСТАНОВИЛИ:

1. Прийняти висновок щодо дисертаційної роботи Флиса Віктора Романовича на тему «Планування та техніко-економічне обґрунтування ефективності використання матеріальних ресурсів підприємства» як такої, що відповідає вимогам, які заявлені до дисертації.

2. Пропонувати вченій раді університету затвердити висновок фахового семінару кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу та затвердити склад разової спеціалізованої вченої ради із захисту дисертації Флиса В.Р.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Флиса Віктора Романовича на здобуття ступеня доктора філософії на тему «Планування та техніко-економічне обґрунтування ефективності використання матеріальних ресурсів підприємства»

Обґрунтування вибору теми дослідження та її зв'язок із планами наукових робіт університету

Вибір теми продиктований необхідністю вдосконалення теоретичних і прикладних засад планування та техніко-економічного обґрунтування ефективності використання матеріальних ресурсів на підприємствах, визначення напрямів підвищення результативності ресурсного забезпечення виробництва, а також розроблення сучасних підходів до управління матеріальними потоками в умовах нестабільного економічного середовища.

Матеріальні ресурси формують вагому частку витрат на виробництво продукції, тому від якості планування їх потреби, організації постачання та ефективності споживання безпосередньо залежать фінансові результати діяльності підприємства, його конкурентоспроможність і можливості подальшого розвитку. Особливої актуальності зазначені питання набувають в умовах зростання цін на сировину, матеріали та енергетичні ресурси, ускладнення логістичних процесів, нестабільності ринкового середовища та посилення вимог щодо ресурсозбереження і екологізації виробництва. Сучасні підприємства змушені функціонувати в умовах високого рівня невизначеності, що зумовлює необхідність прийняття обґрунтованих управлінських рішень щодо формування оптимальної структури матеріальних витрат, вибору ефективних напрямів використання ресурсів та виявлення внутрішніх резервів підвищення продуктивності виробництва. Додатковим чинником ускладнення діяльності вітчизняних підприємств є наслідки воєнних дій, які спричиняють порушення ланцюгів постачання, дефіцит окремих видів сировини, зростання витрат на

транспортування та необхідність адаптації виробничих процесів до нових умов функціонування.

За таких обставин особливого значення набувають питання планування та техніко-економічного обґрунтування ефективності використання матеріальних ресурсів, що передбачають комплексне поєднання економічних, організаційних і технічних інструментів управління. Їх практична реалізація спрямована на оптимізацію ресурсоспоживання, зниження матеріаломісткості продукції, підвищення ефективності виробничих процесів та забезпечення сталого розвитку підприємства в довгостроковій перспективі.

Дисертаційну роботу виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт Західноукраїнського національного університету в межах основного робочого часу на тему: «Менеджмент та публічне управління в умовах трансформацій» (державний реєстраційний номер 0123U103562), зокрема у виконанні розділу «Планування та техніко-економічне обґрунтування ефективності використання матеріальних ресурсів підприємства» та виконанням науково-дослідної роботи на тему: «Моделі управління інвестиційно-інноваційною діяльністю підприємств у кризових та післякризових умовах» (державний реєстраційний номер 0126U003631, зокрема у межах виконання розділу «Управління ефективністю використання матеріальних ресурсів»

Мета, завдання та методи дослідження. Об'єкт та предмет дослідження

Метою дисертаційної роботи є розвиток теоретико-методичних засад планування та техніко-економічного обґрунтування ефективності використання матеріальних ресурсів підприємств, здійснення комплексного аналізу сучасної практики управління матеріальними ресурсами у промисловому секторі та обґрунтування науково-практичних підходів до удосконалення інструментарію оцінювання, планування й підвищення ефективності їх використання в умовах динамічних змін зовнішнього середовища.

Поставлена мета зумовила необхідність вирішення таких *завдань*:

– розкрити економічну сутність матеріальних ресурсів та уточнити їх роль

у системі ресурсного забезпечення підприємства;

- узагальнити теоретичні засади планування та техніко-економічного обґрунтування ефективності використання матеріальних ресурсів;
- систематизувати методичні підходи до планування, аналізу та оцінювання ефективності використання матеріальних ресурсів підприємства;
- дослідити сучасні тенденції функціонування та розвитку підприємств цементної промисловості в контексті ресурсозбереження;
- сформулювати систему показників оцінювання ефективності використання матеріальних ресурсів підприємства;
- здійснити аналіз забезпеченості підприємств матеріальними ресурсами та ефективності їх використання;
- удосконалити методичний інструментарій оцінювання та техніко-економічного обґрунтування ефективності використання матеріальних ресурсів;
- здійснити апробацію запропонованого методичного інструментарію оцінювання ефективності використання матеріальних ресурсів;
- обґрунтувати напрями прогнозування показників та техніко-економічного обґрунтування ефективності використання матеріальних ресурсів підприємства.

Об'єктом дослідження є процеси планування, аналізу та техніко-економічного обґрунтування ефективності використання матеріальних ресурсів підприємств цементної галузі.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та прикладні засади планування та техніко-економічного обґрунтування ефективності використання матеріальних ресурсів.

Методи дослідження. Методологічною основою дисертаційної роботи є поєднання загальнонаукових і спеціальних економічних методів, що забезпечило комплексне вивчення процесів планування та техніко-економічного обґрунтування ефективності використання матеріальних ресурсів підприємств. Системний і структурно-функціональний підходи використано для дослідження управління матеріальними ресурсами як цілісної системи, що охоплює планування,

виробничу, ресурсну та аналітичну складові діяльності підприємства. На їх основі сформовано концептуальні засади організації процесу планування та обґрунтування ефективності використання матеріальних ресурсів. Економіко-статистичні методи (структурний, динамічний та порівняльний аналіз) застосовано для дослідження тенденцій використання матеріальних ресурсів у промисловості, оцінювання рівня їх ефективності та виявлення основних факторів впливу на ресурсоспоживання підприємств. Методи порівняльного аналізу використано для зіставлення показників ефективності використання матеріальних ресурсів на підприємствах різних галузей, а також для визначення відмінностей у підходах до їх планування та управління в сучасних умовах господарювання. Методи прогнозування та стратегічного аналізу використано для обґрунтування перспективних напрямів підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів, формування управлінських рішень щодо оптимізації їх структури та обсягів у майбутніх періодах.

Інформаційну базу дисертаційної роботи становили офіційні статистичні, нормативно-правові та аналітичні джерела, а також наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених з проблем ресурсного забезпечення, економіки підприємства та управління ефективністю використання матеріальних ресурсів. Статистичну основу дослідження сформовано на базі даних Державної служби статистики України щодо виробничої діяльності підприємств, обсягів використання матеріальних ресурсів, витрат на виробництво та показників ресурсомісткості продукції. Також використано галузеві звіти підприємств промисловості, зокрема підприємств цементної та цементної галузей, які дозволили оцінити практичні аспекти ефективності ресурсоспоживання. Фактологічну основу дослідження становили законодавчі та нормативні акти України, що регулюють господарську діяльність підприємств, питання ресурсозбереження, планування виробничих витрат та економічної ефективності. Додатково використано аналітичні матеріали профільних міністерств, міжнародних організацій та консалтингових компаній щодо підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів у

промисловості.

Наукові положення, розроблені особисто дисертантом та їх новизна полягає у розвитку теоретико-методичних засад планування та техніко-економічного обґрунтування ефективності використання матеріальних ресурсів підприємств, удосконаленні методичного інструментарію оцінювання ресурсоспоживання та обґрунтуванні підходів до підвищення ефективності управління матеріальними ресурсами в умовах трансформаційних змін економіки.

Найбільш вагомими науковими результатами дослідження є такі:

удосконалено:

– концептуальний підхід до планування та техніко-економічного обґрунтування ефективності використання матеріальних ресурсів підприємства, який, на відміну від існуючих підходів, передбачає інтеграцію планових, аналітичних і прогнозних процедур у єдиний безперервний управлінський цикл, що охоплює етапи аналізу ресурсомісткості продукції, оцінювання техніко-технологічного рівня виробництва, формування планових нормативів та прогнозування ефективності використання ресурсів із урахуванням впливу внутрішніх і зовнішніх факторів, що забезпечує підвищення обґрунтованості та адаптивності управлінських рішень;

– теоретико-методичні засади управління матеріальними ресурсами шляхом уточнення їх економічної сутності як системної сукупності предметів праці (сировина, матеріали, паливно-енергетичні ресурси, комплектуючі вироби, напівфабрикати та виробничі відходи), що дозволяє розширити розуміння ресурсної бази підприємства та забезпечує комплексний підхід до формування політики ресурсозбереження в системі управління виробничою діяльністю;

– методичні підходи до планування використання матеріальних ресурсів підприємства шляхом поєднання нормативного, розрахунково-аналітичного та факторного підходів, що, на відміну від традиційних методик, дає можливість враховувати вплив технічного стану обладнання, рівня технологічних інновацій

та організаційних умов виробництва на формування планових показників ресурсоспоживання;

– методичний інструментарій техніко-економічного обґрунтування ефективності використання матеріальних ресурсів шляхом розширення системи аналітичних показників, яка включає базові, проміжні та узагальнюючі індикатори (матеріаломісткість, матеріаловіддача, коефіцієнти втрат, рівень ресурсних відхилень), що забезпечує багаторівневу діагностику ефективності використання матеріальних ресурсів та підвищує точність управлінських розрахунків;

– підходи до оцінювання ефективності використання матеріальних ресурсів шляхом удосконалення факторного аналізу на основі комбінованого підходу, який дозволяє не лише кількісно визначати вплив окремих факторів на зміну ресурсоспоживання, а й виявляти їх взаємодію, структурні зрушення та динамічні закономірності формування матеріальних витрат у виробничому процесі;

набули подальшого розвитку:

– наукові підходи до оцінювання ефективності використання матеріальних ресурсів шляхом урахування втрат, резервів та потенціалу їх оптимізації, що дозволяє визначати не лише фактичний рівень ресурсної ефективності, а й обґрунтовувати напрями її підвищення на основі виявлених внутрішніх резервів підприємства;

– методичні положення аналізу ресурсомісткості продукції шляхом запровадження системи проміжних аналітичних індикаторів та деталізації етапів формування матеріальних витрат у виробничому процесі, що забезпечує більш глибоке розкриття причинно-наслідкових зв'язків у структурі ресурсоспоживання;

– підходи до прогнозування ефективності використання матеріальних ресурсів на основі економіко-математичного моделювання та аналізу динамічних рядів із урахуванням впливу ключових виробничих факторів, що дозволяє підвищити точність і надійність прогнозних оцінок у системі планування

діяльності підприємства;

– організаційно-економічні засади управління матеріальними ресурсами шляхом формування інтегрованого механізму управління ефективністю їх використання, який поєднує планові, аналітичні, коригувальні та контрольні функції в єдину систему управлінського впливу, орієнтовану на підвищення ресурсної результативності підприємства.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються

Дисертаційна робота Флиса Віктора Романовича на тему «Планування та техніко-економічне обґрунтування ефективності використання матеріальних ресурсів» за змістовим наповненням і структурною побудовою відповідає встановленим вимогам до наукових досліджень, забезпечує логічне, послідовне та комплексне висвітлення теоретичних, методичних і прикладних аспектів досліджуваної проблематики.

Аналіз змісту дисертаційної роботи свідчить про ґрунтовне та всебічне опрацювання автором актуальних питань підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів у діяльності промислових підприємств. Особливу увагу приділено дослідженню теоретико-методичних засад планування матеріальних ресурсів, оцінюванню результативності їх використання, виявленню резервів ресурсозбереження та обґрунтуванню напрямів підвищення ефективності ресурсного забезпечення виробництва. При цьому здобувач упевнено застосовує сучасний інструментарій економічних досліджень. Серед використаних методів доцільно відзначити системний і процесний підходи, економіко-статистичні, порівняльні, структурно-логічні, графічні методи, методи факторного аналізу, економіко-математичного моделювання, прогнозування та техніко-економічного обґрунтування управлінських рішень.

Текстовий матеріал роботи органічно доповнюється значною кількістю таблиць, рисунків, аналітичних розрахунків і додатків, що сприяє кращому сприйняттю отриманих результатів та підвищує рівень їх аргументованості.

Основні наукові положення, висновки та рекомендації характеризуються логічністю викладу, належним рівнем обґрунтування та підтверджуються результатами проведених аналітичних досліджень.

Використання сучасних теоретичних положень економічної науки, методичних підходів до оцінювання ефективності використання матеріальних ресурсів, результатів власних аналітичних досліджень автора, а також узагальнення практичного досвіду функціонування промислових підприємств створило належне підґрунтя для формування обґрунтованих наукових положень, висновків і практичних рекомендацій щодо вдосконалення процесів планування та підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів.

Наукові положення, висновки та рекомендації, наведені у дисертаційній роботі, характеризуються належним рівнем достовірності, що забезпечується використанням сучасних методів дослідження, офіційних статистичних даних, матеріалів діяльності вітчизняних підприємств та чинної нормативно-правової бази. Сформульовані висновки є достатньо аргументованими, логічно випливають із результатів проведеного дослідження та повною мірою відповідають заявленим положенням наукової новизни.

Практичне значення роботи

Практичне значення одержаних результатів полягає у їх апробації та впровадженні у діяльність промислових підприємств і закладу вищої освіти, що підтверджує прикладний характер проведеного дослідження. Зокрема, результати наукового дослідження щодо удосконалення механізму управління ефективністю використання матеріальних ресурсів, оптимізації підходів до планування потреби в матеріальних ресурсах з урахуванням виробничих програм, а також зниження матеріаломісткості продукції впроваджено у практичну діяльність АТ «Подільський цемент» (довідка № 103-25/22 від 15.07.2025р.), що дозволило підвищити обґрунтованість управлінських рішень у сфері ресурсного забезпечення та посилити ефективність використання матеріальних витрат. Результати дослідження були застосовані в діяльності ПрАТ «Івано-

Франківськцемент» (довідка 163-15/14 від 11.05.2025р.), де їх використання сприяло вдосконаленню планування потреби у матеріальних ресурсах, підвищенню точності прогнозування виробничих витрат та оптимізації структури матеріальних витрат підприємства. Основні положення, сформульовані у дисертаційній роботі впроваджено в освітній процес Західноукраїнський національний університет при викладанні дисципліни «Операційний менеджмент» (довідка № 126-26/1197 від 18.05.2026р.), що забезпечило поглиблення її змістового наповнення, розширення практичної складової навчання та формування у здобувачів освіти сучасних підходів до управління матеріальними ресурсами в умовах виробничої діяльності.

Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора

За результатами дослідження опубліковано 10 наукових праць загальним обсягом 4,84 друк. арк. (автору належить 3,9 друк. арк.), у тому числі: 5 праць у фахових виданнях категорії «Б», автору належить 3,07 друк. арк., 5 праць апробаційного характеру відповідно 0,71 друк. арк.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

Статті у наукових фахових виданнях:

1. Флис В. Р., Микитюк П. П. Управління ефективністю використання матеріально-технічних ресурсів на підприємстві. *Економічний аналіз*. 2023. Том 33. № 4. С. 216-223. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.04.216> URL: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/5906/6565657324> (0,64 / особистий внесок – дослідження ефективністю використання матеріальних ресурсів – 0,36 друк. арк.).

2. Флис В., Микитюк В. Чинники, що впливають на ефективність використання матеріальних ресурсів у підприємстві та шляхи її підвищення. *Вісник Економіки*, no. 1, May 2024, pp. 218-32, DOI: <https://doi.org/10.35774/>. URL: <https://visnykj.wunu.edu.ua/index.php/visnykj/article/view/1587> (0,89 / особистий

внесок – чинники впливу на ефективність використання матеріальних ресурсів – 0,59 друк. арк.).

3. Флис В. Р. Планування та аналізу ефективності використання матеріальних ресурсів на підприємстві. *Економічний аналіз*. 2024. Том 34. № 4. С. 548–556. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2024.04.548> URL: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/6183> (0,77 друк. арк.).

4. Флис В. Р., Микитюк П. П., Механізм управління використанням матеріальних ресурсів підприємства. *Вісник економіки*. 2025. Вип. 3. С. 237–249. DOI: 10.35774/visnyk2025.03.237. URL: <https://visnykj.wunu.edu.ua/index.php/visnykj/article/view/1851/1937> (0,85 / особистий внесок – Механізм управління ресурсами – 0,55 друк. арк.).

5. Флис В. Планування норм, нормативів та кошторисів витрат матеріальних ресурсів на підприємстві. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2026. Т. 352. № 2. С. 255–261. DOI: 10.31891/2307-5740-2026-352-33. URL: <https://heraldes.khmnu.edu.ua/index.php/heraldes/article/view/2741> (0,8 друк. арк.).

Публікації апробаційного характеру:

6. Флис В. Р., Микитюк Ю.І. Планування використання матеріально-технічних ресурсів: матеріали доповідей IV Всеукраїнської науко-во-практичної конференції з міжнародною участю Актуальні проблеми менеджменту та публічного управління в умовах війни та післявоєнної відбудови України 4 травня 2023 року, ЗУНУ, Тернопіль, 2023. с.112-114. URL:<https://scholar.google.com.ua/scholar?oi=bibs&cluster=12907853318059863575&btnI=1&hl=uk> (0,20/ 0,15 друк. арк.).

7. Флис В. Р. Управління ресурсами будівельного проекту. V Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні проблеми менеджменту та публічного управління в умовах сучасних викликів», Тернопіль, 16.05.2024р.С. 351-353. <https://api.dspace.wunu.edu.ua/api/core/bitstreams/64b22386-622c-448c-b7ee-a4121179b120/content> (0,16 друк. арк.).

8. Флис В. Р. Управління забезпеченням матеріально-технічних ресурсів підприємства”. Науково-практична інтернет-конференція молодих вчених, аспірантів та студентів кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу «Інноваційні технології в менеджменті та публічному управлінні», Тернопіль, листопад 2024р. С.366-370
<https://conference.wunu.edu.ua/index.php/itvmpu/article/view/699> (0,17 друк. арк.).

9. Флис В. Р. Системи управління використанням матеріальних ресурсів на підприємстві. VI Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні проблеми менеджменту та публічного управління в умовах сучасних викликів», Збараж, 15.05.2025р. С. 248-252
<https://conference.wunu.edu.ua/index.php/apmpuvusv/article/view/839> (0,16 друк. арк.).

10. Флис В. Р. Інноваційні технології в управлінні матеріальними ресурсами підприємства. Наукова конференція молодих вчених, аспірантів та студентів кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу «Інноваційні технології в менеджменті та публічному управлінні» (Тернопіль, ЗУНУ, 27 листопада 2025р.). 139-142.
<https://conference.wunu.edu.ua/index.php/itvmpu> (0,11 друк. арк.).

Текст дисертаційної роботи пройшов перевірку на наявність текстових запозичень StrikePlagiarism. За результатами перевірки, виявлено відсутність текстових запозичень без належного посилання на джерело та встановлено, що дисертаційна робота Флиса Віктора Романовича на тему «Планування та техніко-економічне обґрунтування ефективності використання матеріальних ресурсів підприємства» відповідає принципам академічної доброчесності.

Апробація матеріалів дисертації

Результати наукового дослідження, викладені в дисертації, пройшли апробацію шляхом обговорення на 3 міжнародних науково-практичних конференціях: «Актуальні проблеми менеджменту та публічного управління в умовах війни та післявоєнної відбудови України (Тернопіль, 4 травня 2023 року);

«Актуальні проблеми менеджменту та публічного управління в умовах сучасних викликів» (Тернопіль, 16.05.2024р); «Актуальні проблеми менеджменту та публічного управління в умовах сучасних викликів», Збараж, 15.05.2025р.; та 2 всеукраїнських науково-практичних конференціях: «Інноваційні технології в менеджменті та публічному управлінні», (Тернопіль, листопад 2024р.); «Інноваційні технології в менеджменті та публічному управлінні» (Тернопіль, ЗУНУ, 27 листопада 2025р.).

Оцінка мови та стилю дисертації

Дисертація написана діловою українською мовою. Стиль подачі матеріалу дослідження, наукових положень, висновків і рекомендацій характеризується системністю, науковістю, логічністю, інформаційною насиченістю, ясністю, стислістю та забезпечує легкість і доступність сприйняття матеріалу.

Відповідність дисертації нормативно встановленим вимогам та можливість подання до захисту

Враховуючи актуальність теми дисертації, обґрунтованість отриманих результатів, наукову новизну і практичне значення виконаних досліджень, повноту викладення матеріалів дисертації в наукових працях, що відповідають вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою КМУ від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами від 21.03.2022р. № 341) та напрямку наукового дослідження освітньо-наукової програми ЗУНУ, кафедра менеджменту, публічного управління та персоналу рекомендує подати дисертаційну роботу Флиса Віктора Романовича на тему «Планування та техніко-економічне обґрунтування ефективності використання матеріальних ресурсів підприємства» на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 073 «Менеджмент» до захисту в разову спеціалізовану вчену раду.

У результаті розгляду дисертації Флиса Віктора Романовича та повноти публікацій основних результатів дослідження

УХВАЛИЛИ:

1. Пропонувати Вченій раді університету затвердити такий склад разової спеціалізованої вченої ради:

Головою разової спеціалізованої вченої ради призначити

доктор економічних наук, професор, Желюк Тетяна Леонтіївна, професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу Західноукраїнського національного університету.

Рецензенти:

доктор економічних наук, професор, Брич Василь Ярославович, директор навчально-наукового інституту інноватики, природокористування та інфраструктури Західноукраїнського національного університету;

кандидат економічних наук, доцент, Крисько Жанна Леонідівна, доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу Західноукраїнського національного університету

Опоненти:

доктор економічних наук, професор, Гончар Ольга Іванівна, професор кафедри економічної теорії, підприємництва та торгівлі Хмельницького національного університету;

кандидат економічних наук, доцент, Безсмертна Ольга Владиславівна, доцент кафедри підприємництва, логістики та менеджменту Вінницького національного технічного університету.

2. Рекомендувати новоствореній разовій спеціалізованій вченій раді прийняти дисертаційну роботу Флиса Віктора Романовича на тему «Планування та техніко-економічне обґрунтування ефективності використання матеріальних ресурсів» до захисту.

Головуючий на засіданні

доктор економічних наук, професор,
в. о. завідувача кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу

Руслан АВГУСТИН